

הנהגות הב"ח

(א) נבי לעולם פורח
לדאכפי ואמאי קרי:
(ב) רש"י ד"ה וזא תמי
(ג) רש"י וזא וזא תמי
טבחין מיר: (ד) תוס' ד"ה
טיפולין וזא א"כ הייט.
ג"כ [אין לומר] דהקפיד
רש"י הייט מ"ק דלא פליג
ע"ה דמוקף אפילו טעשה
[ע"י תפוחין] א"כ ממי
תמן דגן גמור על ידי
תפוחין [ומוקף] אלא קשה
לזו דלא טיפולין טי הייט
מכשיו נשים טעם טעם מ"כ
קמאר ר"ח א"כ מכשיו
נשים טעם טעם מ"כ מ"כ קמאר
מכשיו נשים וקמאר קומת
הטעם הוא דר"ל לפנים
בשר דלגני ומירק רש"י
ט"ו דהא מ"י פנים על
מעלה ונלעג עטל פניהם
ודמנתיא בפרק המנעט
א"כ לא מעיר קרק על
פניה משי טענתא דלא
מאוס הטעם טעם טעם לא
היהה טענתא וזבן זבן
קרי לן מכשיו נשים טעם טעם
תח טענתא פנים טעם
טעם הטעם העיר דמנתיא
טעם טעם לא היה טענתא
קרי לה מכשיו נשים
לדון דהא מעיר המאוס
א"כ [תכשיו טעם] לה
והטעם שפיר קמאר מ"כ
דלגנין דלגנין טענתא קמאר
הא מכשיו נשים דיע
טעם טעם [ומנקה ע"י]
הא טענתא א"כ תמן דגן
גמור זבן ידי תפוחין
ולא הלמדי פירוט דמנתיא
זבן מאוס על הייטול
רש מיהא נפיש טעם טעם
מנתיא לא קמאר נפיש טעם
שכר טעם טעם טעם
אלא מ"י מיה טעם טעם
לפעל כן א"כ טעם טעם
טעם: (ד) בא"ד ומירק
הרי דלגני טעם טעם
מ"י פנים על מעלה
כשטפולין על פניהם
דלא מאוס כל כך
ומכשיו נשים טעם:

מוסף רש"י

המתמודד מים שמתרים
(רש"י ב"ב ז' צ"ג) ונמצא
כדי מדרת. זלז יתא
שאט מלא יתא הכל מודים
שחייב לעשר. שהרי טעם טעם
זין (וחז"ק ב"ה) ור'
יהודה מוחיב. נמעט
דמילי פורח הוא ומנתיא
טעם טעם טעם טעם טעם
לעם. א"כ פי טעם טעם
טעם זין טעם טעם (טעם)
קורטמי. כטעם (טעם ק.)
דלא חלפין שמעמטא טעם טעם
זלז יתא לך טעם טעם טעם
ר' יוסף אמר עברי (שבת ק"ח).

הא בדרוקא והא בדפוצני. והא דלמרינן שמקמו מן הממדים היינו מממד דפולני אבל דרווקי טוב מאלו ואינם נעשים לעולם מומין: **רבי יוחנן** סיבני. בצנמה אשה יולאה (שבת סו.) גבי הקטע יולא קצב שלו רבי יוסי אוסר גרסין וסימנך סמ"ך סמ"ך הוא סימנן טוב יותר והכא לא מני למימד הכי משום דשערי צי"ן כמיז:

מיפולין של בני עשירי. וא"ת א"כ היינו (א) מכשיו נשים: ומיזן הרי דלולני"ש דהא מ"י פנים של מעלה (ב) דלא מאוס כל כך כשטפולים על פניהם ומכשיו נשים היינו פנים של טעם טפולים להסיר השער דמאוס טפי: למה

רמירא בשר שמן דציפירתא דלא אפתח יין ישן עתיק עתיקי כל מילי דמעלי להאי קשה להאי ודקשה להאי מעלי להאי בר מונגבילא רטיבא ופילפלי אריכתא ופת נקיייה ובשר שמן ויין ישן דמעלי לכולי גופיה: שבר המדי: דרמו ביה מי שערי: והומין האדומי: דשרו ביה שערי אמר רב נחמן (בר יצחק) בתחלה כשהיו מביאין נסכים מיהודה לא היה יינם של יהודה מחמיין עד שנותנין לתוכן שעורין והיו קורין אותו חומין סתם ועכשיו אין יינם של אדומיים מחמיין עד שנותנין לתוכן שעורין וקורין אותו חומין האדומי לקיים מה שנאמר: אמלאה החרבה (אם מלאה זו חרבה זו ואם מלאה זו חרבה זו רב נחמן בר יצחק אמר מהכא ולאם מלאם יאמין גניא אמר רבי יהודה ביהודה בראשונה (הלוקח חומין מעם הארץ אינו צריך לעשר מפני שחזקה אינו בא אלא מן התמד ועכשיו הלוקח חומין מעם הארץ צריך לעשר שחזקה אינו בא אלא מן היין וסבר רבי יהודה תמד לאו בר עשורי הוא והא (ג) (הניא) (המתמד ונתן מים במדה ומצא כדי מדרתו פטור ורבי יהודה מחייב הכי קאמר לא נחשרו עמי הארץ על התמד אי בעית אימא נחשרו ולא קשיא הא (ב) בדרוקא הא בדפוצני: וזיתום המצרי וכו': מאי זיתום המצרי (ה) תנא רב יוסף תלתא שערי תלתא קורטמי ותלתא מלאה רב פפא מפיק שערי ומעיל חמי וסימנך סיבני תרו להו וקלו להו וטחני להו ושתו להו (ו) מדיבחה ועד עצרתא דקמיט מרפי ליה ודרפי מקמיט ליה לחולה ולאשה עוברת סבתא: וזמן של צבאים וכו': הכא תרגימו מיא דחיורי דצבעי בהו לבאי: ועמילין של טבחים וכו': פת תבואה שלא הביאה שליש שמניחה על פי קדירה ושואבת הוזהמא: וקולן של סופרים וכו': הכא תרגומא פרוור דאושכפי רב שימי מהוונאה אמר זה טיפולין של בנות עשירים שמששירות אותן לבנות עניים אינו והא תנא רבי חייא ארבעה מיני מדינה ושלשה מיני אומנות ואי אומרת טיפולין של בנות עשירים מאי מיני אומנות איכא ואלא מאי פרוור דאושכפי אמאי קרי ליה האי קולן של סופרים קולן של רצענין מיבעיא ליה אמר רב אשיעי לעולם פרוור דאושכפי (ז) ומאי קרי ליה קולן של סופרים דסופרים נמי מדבקין בהו ניירותיהן: רבי אליעזר אמר אף תכשיטי נשים וכו': תכשיטי נשים סלקא דעתך אלא איכא אף טיפולי נשים דאמר רב יהודה אמר רב בנות ישראל שהגיעו

סולת: דלפירא דלא אפתח. עו שלא ילדה: עסיק עסיקי. יצן של שלג שנים: כל דמעלי לחולי זה קשה לזה המועיל ללב קשה לעינים או לאחד ממחלולי שאר האברים: ונגבילא: דרמו זיה מי שערי. שטפולין למוכו מי שעורין כגון שער שלנו ועשין אותו במדי: שבר המדי. לפי שבאנו הימים אין נוהגין לעשות שער אלא מתמרים ובמדי עושין שער ממני שעורין כעין אותן שלנו קרי ליה שער המדי: שדרו זיה שערי. ציין נותנין שעורין שלמים כדי להחמיין לפי שיינם טוב ואינו זבן לדי חומין עד שנותנין למוכו שעורין: צפילא. כשצית המהדש קיים היו מביאין נסכים מיהודה וצנמות הנסכים היה טעם צינים ולא היה מחמיין כו': אמלאה החרבה. רישא דקרא יען אמרה לור לירושלים האלו אגו אמלאה מן חורבנה של ירושלים ולור מאלוס היא: ולאם מלאם יאמין. כשעשו גבור יעקב מלג אין מלכות שניה מתקיים יחד: סמך. צופי"ט. לפי שהין היה טוב ואינו מחמיין וסמך חומין שלם מן תמד היה זבן: ועכשיו. בטל טעם היין וממנה להחמיין: פטור. מלעשר שהי אין כאן אלא מים שלא מלא אלא כדי מדמו וע"ג דחומייה וטעמיה חמרא קיהא דפירא צלמלא הוא דעיל זיה: ורבי יהודה מחייב. דאול בתר חומתא וטעמא: הכי קאמר. מתניא קמייחא לא נחשרו עמי האלו מלעשר את התמד לפי שאינו חשוד בעיניהם לפיכך הלוקחו ממנו פטור מן הדמאי: ואי צעית אימא נחשרו ורבי יהודה צממתיחא קמייחא וטעמיה משום דפטור אפי' ממעשר דלאי ובמדה דפורטני קמאר שנותנין מים צמלנין והוא מחמיין ומרתיה לאחר זמן כיון המוסס והיינו תמד וליה זיה אלא קיהא דפירא והא דקתי ר' יהודה מחייב דרווקא שנותנין צממרים מים והוא נמי תמד דהוא מחייב ר' יהודה אפי' דלא מלא אלא כדי מדמו לפי שהין של שמיים

היינו מממד דפולני אבל דרווקי טוב מאלו ואינם נעשים לעולם מומין: רבי יוחנן סיבני. בצנמה אשה יולאה (שבת סו.) גבי הקטע יולא קצב שלו רבי יוסי אוסר גרסין וסימנך סמ"ך סמ"ך הוא סימנן טוב יותר והכא לא מני למימד הכי משום דשערי צי"ן כמיז:

תורה אור השלם

1. בן אדם יען אשר אברה יר על ירושלים דאח נשברת דלתות העמים ונבחה אלקי אפולאה הקדושה ויקרא לו כ

לעזר רש"י

היהו"ה [ינייב"ה] א. נגזיר. בפי"ט יין העשה מטהרים (בשל איבת גרתיח). מוסיק"א קיר"ג [קרי"ן]. חתי. סכ"א (פרק"א) עור אדום. גלוי"ד. דבק חזק.

מוסף תוספות

א. דקאמר ר' אלעזר וא"כ מאי מוסיף דקאמר אף. תוס' ר"ס ג. בשוטפות על פניהם להארים הבשר. תוס' הל"ש.

רבינו הנגאל

צפירתא דלא אפתח. יש מי שאומר שעריה שעורין לא ילדה כלומר לא נפתחה רחמה. ויש אומר עופות שנתה שלא ילדו. שבר המדי אית ביה שער. חומין האדומי. אין יינם של אדום מחמיין עד שנותנין בו שעורים. פירוש תמד דפוצני אותו שחזקין הענבים נותנים מים על החרצים שנים שלשה ימים, ואחר כך נקרא תמד דרווקא. וזיתום המצרי משום שער דאית בהו. וזמא של צבעין. משום מיא דחוריא. עמילין של טבחים. ופת שטיפולין לשאוב הוזהמא של בשר נקרא עמילין של טבחים. קולן של סופרים. ויש מי שנותן קולה. והרב אהרן הוא, והוא דבק שמרבין בו הסופרים

